

BİLİM OLİMPİYATINI BAŞVURULARI DEVAM EDİYOR

2 9. Bilim Olimpiyatları Birinci Aşama Sınavı 2021 Yılı Başvuruları Devam Ediyor! Başvuru yapacak öğrenciler ve varsa danışman öğretmenlerinin ARBİS'e kayıtlı olması gerekir.

(Bkz. <https://arbis.tubitak.gov.tr>)

Başvurular bireysel olarak

<https://e-bideb.tubitak.gov.tr> adresinden yapılır.

Başvuru Tarihi:

14 Nisan 2021 – 27 Mayıs 2021

Bilim Olimpiyatları Hakkında:

Bilgisayar, Biyoloji, Fizik, Kimya ve Matematik sınav dallarında Türkiye genelinde dereceye giren öğrenciler, katıldıkları ilk Üniversite Giriş Sınavı'nda bir defaya mahsus olmak üzere, aldıkları dereceye göre ek katsayı uygulamasından yararlanırlar.

Bilgisayar, Biyoloji, Fizik, Kimya ve Matematik dallarında ulusal /uluslararası

alanında derece alan öğrenciler olimpiyatlara katıldıkları alanlarla ilgili üniversitelerin ilgili bölümlerinden/programlarından birini kazanarak veya seçerek kayıt yaptırmaları 5 5 halinde TÜBİTAK 2205- Lisans Bursunu almaya hak kazanırlar. Birinci aşama sınavında başarılı olan öğrenciler TÜBİTAK bünyesinde yürütülen 2248 Mentörlük Desteği Programından yararlanabilirler. Biyoloji, Fizik, Kimya, Matematik ve Bilgisayar dallarında 9-10-11 Sınıf Öğrencileri Başvurabilir. Her öğrenci sınava yalnızca bir daldan başvurabilir.

2021 YKS ÖNCESİ ÖNEMLİ TAVSİYELER

Sevgili gençler,

YKS sınavına çok az bir zaman kala çalışmalarınızı nasıl yürüteceğinize bir bakalım.

- Öncelikle konuyu eksikliğimiz kalmamışsa TYT de belli bir net oranı tutturmuşsak ama netlerimiz AYT'de sıkıntılıysa o zaman AYT ağırlıklı çalışalım. Yani AYT netleriniz 45-55 civarında ise 5 gün AYT iki gün TYT denemeleri ve denemelerde yaptığınız yanlışlarla ilgili konu çalışması yaparak AYT netlerinizi artırabilirsiniz.

- AYT netleriniz 55-65 aralığında ise 4 gün AYT, 3 gün TYT olarak da düzenleyebilirsiniz.

- Konu açığınızı yok TYT de 90 ve üstü, AYT de 70 ve üstü net yapıyorsanız bir gün TYT bir gün AYT denemesi çözecek şekilde gününüzü planlayabilirsiniz. Milli eğitim bakanlığının kitaplarına göz atmakta yarar olabilir özellikle fen kitaplarına.

- Hem TYT hem AYT denemelerinizi sabah 10.00 da yapmaya özen gösterin. Gerçek sınav saatinde yapmak beyninizin o saatte uyanık ve algıya açık olmasını sağlayacaktır.

- Yine bu süreçte uyku düzenini oturtmak çok önemli, günlük 7 saat uyku yeterli olacaktır. Günlük uykuda 5 saatin altına düşmemeye, 8 saatin üstüne çıkmamaya özen gösterin ve sabahları 8.00'de uyanık olacak şekilde uykunuzu planlayın. Saat 10.00'da denemenin başına oturun ve o gün hangi denemeyi yapacaksınız (TYT, AYT) onu yapın.

- Denemelerde hep aynı konularda yanlış yapıyorsanız o konu için ayrı bir gün ayırarak hem konu tekrarı hem de o konu ile ilgili test çözümü yapmanızda fayda vardır. Önceden çok iyi yaptığınız ama biraz unuttuğunuzu hissettiğiniz konular varsa yine onlarla ilgili de soru çözümü ve kısa tekrarlar yaparak yol alabilirsiniz. Özellikle sosyalde konu çalışmamışsanız deneme çözerek net sayılarınızı artırmaya çalışabilirsiniz, cep kitaplarını okuyabilirsiniz.

- Haziran ayı başından itibaren artık tüm odağınız denemeler olacak. Haziran ayı başından itibaren her gün 1 TYT ve 1 AYT denemesi çözecek şekilde gününüzü planlayın. Bir gün sabah 10.00'da TYT öğleden sonra AYT, ertesi gün sabah 10.00'da AYT öğleden sonra TYT çözecek şekilde planlarsanız hem TYT hem AYT sınavlarınızı sabahları çözmeyi zihniniz alışkanlık haline getirmiş olur ve böylece her an her tür sınava hazır hale gelmiş olursunuz.

Bilge DEMİRTAŞ / Psikolojik Dan. ve Rehber Öğrt.

Yücel Boru Fen Lisesi

Öğrenci Gazetesi

Yücel Boru Fen Lisesi
adına sahibi

İsmail BOĞA
Okul Müdürü

Yayın Yönetmeni

Sevgi Akbaba
Türk Dili ve Edebiyatı

Yayın Kurulu

Engin Güntepe
Yayın Danışmanı
(Müdür Başyardımcısı)

Arif Dülger
Yayın Danışmanı
(Müdür Yardımcısı)

Yağmur Atilla
Editör (10/D)

Melike Ay
Editör (12/A)

Arif Bekdik
Yazar (10/B)

Yazarlar

Altan B. Taşçıoğlu 10/A

Alper Bayram 11/A

Mert Uhrağ 11/D

Bedirhan Yalçın 12/C

Nurcan Polat

Dağıtım

Okula dönene kadar
online:(

İletişim

ybfl.gazete@gmail.com

TEKNOLOJİNİN DOĞAYA DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

RÖPORTAJ

Altan B. Taşçıoğlu 10/A

Merhaba. Ben 10-A sınıftan Altan. Bugün, Türkiye’de GençBizz Lise Girişimcilik Programı çerçevesinde şirket kuran ve Türkiye genelindeki ilk elemelerde başarılı olan RecyTec şirketi ile yaptığım röportajı sizlerle paylaşmak istiyorum. İlerleyen zamanlarda siz de bu şirketlere ortak olmak isteyebilirsiniz.

GençBizz Lise Girişimcilik projesi kapsamındaki 75 şirket arasından üçünün bizim okuldan olduğunu biliyoruz. Bu 3 şirketten ikisi ile yaptığım röportajlar, okulumuz gazetesinin önceki sayılarında yer alıyor. Okumak isteyen o sayılara da göz atabilir. Şimdi ise RecyTec şirketi ile yaptığım röportaja geçmek istiyorum.

Keyifli okumalar...

1-Şirketinizi nasıl tanımlarsınız?

Biz RecyTec ekibi olarak koordineli çalışan ve projenin her aşamasında birbirine destek olan sekiz kişilik bir ekibiz. Şirketimiz, teknolojik atıkların geri dönüşümünü sağlayarak;

- İnsan sağlığını ve canlı ekosistemini korumayı,
- Küresel ısınmayı belli bir ölçüde engellemeyi,
- Toprak, hava ve su kirliliğini önlemeyi,
- Geri dönüşümün önemi konusunda insanları bilinçlendirmeyi,
- Ülke ekonomisine katkıda bulunmayı,

- Müşterilerimize uygun fiyatlı ve kaliteli ürünler sunmayı hedefliyor.

2-Şirketinizin görev dağılımını nasıl yapıyorsunuz?

Şirketimizin kuruluş aşamasında pazarlama, halkla ilişkiler, finans, genel müdürlük, üretim, AR-GE, insan kaynakları ve kalite kontrol olmak üzere sekiz departman açtık. Ardından ekip üyelerinin her birini ilgi ve yeteneklerine göre uygun departmanlara yerleştirdik.

Genel Müdür: Zeynep Kılınç

Halkla İlişkiler Departmanı Müdürü:

Ahmet Efe Yaman

İnsan Kaynakları Departmanı Müdürü:
Zeynep Yılmaz

Pazarlama Departmanı Müdürü: Dilanur Yıldız

AR-GE Departmanı Müdürü: Yusuf Er

Kalite Kontrol Departmanı Müdürü: Muhammed Mustafa Olgunelma

Finans Departmanı Müdürü:

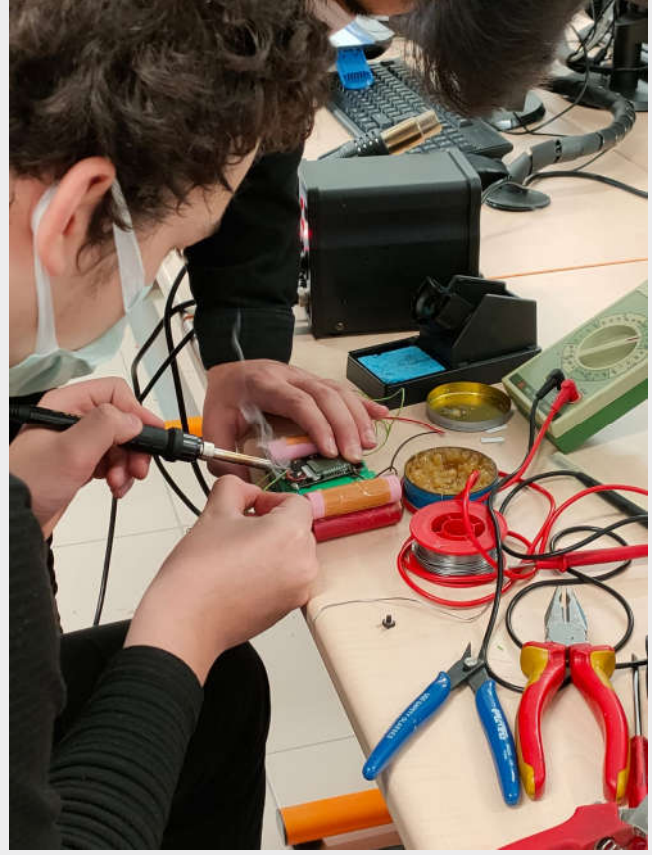
Betül Harman

Üretim Departmanı Müdürü: Muhammed Karagülle

3-Gerçekleştirmek istediğiniz projelerden bahseder misiniz?

Bahsettiğimiz soruna çözüm üretmek adına ilk etapta atık bilgisayarları ele aldık. Kabaca anlatmak gerekirse işlevini yitirmiş bilgisayarların hâlâ kullanılabilir durumda olan parçalarından yeni ürünler elde ediyoruz. Başlangıç olarak bu parçalar arasından bataryaları değerlendirerek RecySound adını verdiğimiz powerbank özellikli bir bluetooth hoparlör üretiyoruz. Dilerseniz kullanacağımız pillerin geçtiği aşamalardan kısaca bahsedelim.

Bildiğiniz üzere her dizüstü bilgisayarda şarj edilebilir lityum iyon piller bulunuyor. Ancak bu piller kullanılmış olduklarından kapasiteleri tam olmuyor. Bizler de mevcut kapasitelerini ölçmek ve pilleri daha sağlıklı şekilde şarj edebilmek için Liitokala lii-500 cihazını kullanıyoruz. Gerekli ölçümlerin ardından yeterli kapasiteye sahip olmayan pilleri şoklayarak kapasitelerini artırıyoruz. Daha sonra üretime hazır olan pilleri powerbank yapımında kullanıyoruz. Powerbank hazır olduktan sonra da hoparlör ve LED ile uygun şekilde bir araya getiriyoruz ve işte RecySound hazır!

Başlangıç için sadece li-ion pilleri geri dönüştürüyor olabiliriz ancak ilerleyen zamanlarda daha çok e-atığı geri dönüştürebilmek adına farklı atıklarla farklı ürünler de tasarlamayı planlıyoruz.

4-Bu alana neden yöneldiniz?

Bildiğiniz üzere son zamanlarda geri dönüşüm konusu fazlaca ön planda. Plastik, cam, kâğıt vb. maddelerin geri dönüşümleri ile ilgili birçok proje üretiliyor fakat söz konusu teknolojik atıklar olduğunda geri dönüşüm oranı %5'e kadar iniyor. Geri dönüşümü yapılamayan bu atıklar geri kalmış Asya ve Afrika ülkelerine götürülüp yakılması için halka para karşılığında veriliyor. Yakıldıklarında ise başta bu işlemi yapan insanların sağlığı olmak üzere diğer canlılara ve çevremize zarar veriyor, küresel ısınmayı hızlandırıyor. Biz de RecyTec ekibi olarak bu durumu kendimize problem olarak belirledik ve üzerinde çalışmaya başladık.

5-Bu işi devam ettirmek istiyor musunuz?

Elbette istiyoruz. Dünyamızı korumanın sorumluluğumuz olduğunun farkındayız ve vizyonumuzu gerçekleştirene kadar bu yolda çalışmaya devam edeceğiz: “Gelecek nesillere yeşilin yeşil, mavinin mavi kaldığı bir dünya bırakmak.” Ayrıca bu iş için bu kadar emek harcamışken yarı yolda bırakmak istemiyoruz.

6-Ülkemizde geri dönüşümün yeterli düzeyde yapıldığını düşünüyor musunuz? Eğer cevabınız hayır ise geri dönüşümü olabildiğince artırmak için neler yapılması gerektiğinden bahseder misiniz?

Geri dönüşüm adına bazı çalışmalar var evet ama bunların yeterli düzeyde olduğunu düşünmüyoruz. Özellikle de atıkların sadece %5’ini geri dönüştürebilen Türkiye, bu konuda ciddi manada yetersiz. Devletin yapması gerekenlerin haricinde halkın da bu atıkların geri dönüşümü hakkında yeterince bilinçli olduğunu düşünmüyoruz. Biraz klasik cevaplar olacak belki ama yapılabilecekler belli. Halkı bu konuda bilinçlendirmek, sorunu çözmeye yönelik projeleri desteklemek ve bu atıkların geri dönüşümü için gerekli altyapıyı inşa etmek.

7-Sizler bu konuda çalışan usta kişiler olarak bizim gibi bu işe yönelmek isteyen arkadaşlarımıza neler önerirsiniz?

Öncelikle şunu söylemek isteriz ki eğer aklınızda girişimcilikle ilgili bir ürün/hizmet fikri varsa hiç durmayın, bir an önce bunu nasıl daha da geliştirebileceğinizi düşünmeye başlayın ve bir dahaki GençBizz girişimcilik programına mutlaka başvuruda bulunun. Eğer şimdilik aklınızda bir ürün/hizmet fikri yoksa dahi bulmak için başvuru dönemini beklemenize gerek yok. Erkenden işe koyulun,

ekibinizi kurun ve genç yaşta böyle bir deneyimi tadın. Bu proje bize tahmin edemeyeceğimiz kadar çok şey kattı. Sadece ürünümüzle veya dünyadaki bu teknolojik atık sorunuyla ilgili değil iş dünyası ve girişimciliğe dair her anlamda bilgi ve deneyim edindik. Edindiğimiz bilgi ve deneyim haricinde ekip hâlinde çalışma, topluluk karşısında konuşma gibi sosyal yanlarımız da gelişti.

8-RecyTec isminin şirketinizin görevi, yani misyonu ile herhangi bir alakası var mı? Bu isim ne anlama geliyor?

Evet, tabii ki de var. Aslında şirket ismi-miz olan RecyTec İngilizce “Recycled Technology”yi oluşturan kelimelerin birleşimi. Bu da aslında çalışmalarımız sonucu elde edeceğimiz şeyi gösteriyor: “Geri Dönüştürülmüş Teknoloji”.

9-En son aldığınız belge nedir?

Yetki belgesi.

Bize vakit ayırdığınız için teşekkür ederiz.

RECYTEC GENÇBIZZ ŞİRKETİ

'TEKNOLOJİK GERİ DÖNÜŞÜM'

Instagram: <https://www.instagram.com/recytecgencbizz/>

Youtube: <https://www.youtube.com/channel/UCkkINXfSXC4BbJioIYZ0bQ>

EDEBİYATIN YOZLAŞMASI

“EDEBİYATIMIZ
İÇİN ÖNEMLİ
ESERLER VERMİŞ
SANATÇILARIN
HAYATI,
YAPITLARI
ANLATILMALI
HATTA YAZMA
ALİŞKANLIĞI
KAZANDIRILMALI
DIR”

Edebiyatımızı son yıllarda önemli ölçüde etkileyen bir husus var. Piyasa için kitap yayınlamak. Edebi nitelik açısından hiçbir değeri olmayan, insana fiziksel, sosyolojik hiçbir getirisi olmayan, mantık hataları ve bilgi kirliliği ile dolu olan ve toplumsal talep neyse ona uygun hazırlanan bu kitaplar baskı üstüne baskı yapıyor. Öte yandan dil, söylem ve içerik bakımından safkan bir roman, bir hikaye, bir şiir tozlu rafaların arasında unutulmaya mahkum oluyor. Bu durum eleştiri gücü yüksek, edebiyatın yapı taşları olan eserleri okumuş okuyucumuzun azlığından kaynaklanıyor.

Durum böyle olunca içinde bulunduğumuz toplumun sanat seviyesi önemli ölçüde düşüyor. Bu sorunun ortadan kalkması için temel eğitim düzeyinde çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırılmalı, edebiyatımız için önemli eserler vermiş sanatçıların hayatı, yapıtları anlatılmalı hatta yazma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Aksi takdirde Sabahattin Ali'yi, Halide Edip Adıvar'ı, Necip Fazıl'ı bilmeyen bir nesil yetişiyor olacak.

Alper Bayram 11/A

İLKBAHAR

Size insanı şenlendiren, içindeki coşkuyu doğayla beraber uyandıran bir mevsimden bahsedeceğim. Evet, ilkbahar.

İlkbahar sabahları ne güzeldir. Sanki yeni bir güne değil de adeta bir şenliğe uyanırsınız. Eğer sabahın serin havasını içinize çekerseniz o engin huzur karşılar sizi.

Dışarı bakıp daha aydınlanmamış sokağa göz gezdirip bunun tadını çıkarın. Çünkü mevsimlerden ilkbahar.

İlkbahar canlılıktır. Çiçekler açar, kendini kışın soğuşundan saklayan güneş lütfuyla ısıtır içimizi.

Bu uyanışı bekleyen tabiat yaşama tokusunu gösterir.

Ama ne kadar çiçekler açmış, güneş lütfunu göstermişse de hevesimiz kursağımızda kaldı. Peşimizdeki bela bırakmadı bizi. Gerek ihmalkârlık olsun gerek fark etmeden. Kendi kendimizi esir bıraktık.

Bütün bunlara rağmen ilkbahar tüm güzellikleriyle etrafımızda. Önemli olan çevremizdeki insanlarla bu süreci sıkıntısız atlatmak. Ne de olsa gelecek ilkbaharlar var.

Mert Uhrağ 11/D

Hasan Köse

MEZUNLARDAN MEKTUPLAR

Merhabalar sevgili okuyucu. Ben Hasan. Ne mutlu ki lisemizin ilk mezunlarından biriyim. Şu anda Eskişehir Teknik Üniversitesi Mimarlık bölümünde eğitimime devam etmekteyim. Ayrıca **Sofart Dergi** isminde çıkardığımız sanat ve kültür dergisinde illüstratörlük yapmaktayım. Bölümünden kısaca bahsetmek gerekirse insan bünyesinin fiziksel sınırlarını zorlayan, gecelerce uykusuz bırakan ancak bir o kadar da keyifli bir bölüm. Bir tasarım öğrencisi olarak tasarladığım ürünlerin beğenilmesi ve takdir edil-

mesi beni motive edip işimi tutkuyla yapmam için yeterli oluyor. İyi tasarımcılardan iyi tasarım eğitimi almak çok kıymetli bir nimet. Pandemiden dolayı üniversite hayatını doya doya yaşamak nasip olmadı. Eskişehir, üniversite için muazzam bir kent. Keşke daha uzun süre vakit geçirebilseydim. Önümüzdeki sene mezun oluyorum. Mezun olduğumda 3 boyutlu modelleme alanında uzmanlaşım mimari görselleştirme alanına yönelmek istiyorum.

Mimari görselleştirme çalışması

Mimarlık bölümü okumaya karar verdiğimde lisenin üçüncü sınıfındaydım. Bu kararında en etkili olan şey ise o zamanlar yeni yeni ilgilenmeye başladığım çizim alanıydı. Lisemizin ilk çizer kulübünü de o yıllarda eğitim gören arkadaşlarımızla birlikte kurduk. Ancak bu kulübün günümüzde aktif olmadığını görmek biraz üzücü. Dersler konusunda pek başarılı bir lise dönemi geçirdiğim söylenemez. Ama bu dönemde çizime olan ilgimi keşfetmem ve üniversite eğitimime başlamadan kendimi çizim konusunda biraz olsun geliştirmem sayesinde mimarlık eğitiminin ilk yılları benim için çok kolay geçti. Lise derslerini bir kenara bırakıp bir anda tasarım eğitimiyle karşılaşan öğrenciler için bu oldukça zorlu bir süreç. Matematik, fizik, kimya, biyoloji gibi dersler elbette bilinmeli. Fakat sınavlar arasında kaybolup hobilerimizi ve ilgi alanlarımızı bir kenara bırakmak yapılacak en büyük hata olur. İyi bir mühendis iyi gitar çalabilmeli. İyi bir diş hekimi iyi dans edebilmeli. Dolayısıyla lise eğitimine halen devam eden kardeşlerimize verebileceğim en büyük tavsiye hobilerinden ve yeteneklerinden asla vazgeçmemeleri gerektiğidir. Unutmayın, insanların yalnızca basit bir hobi

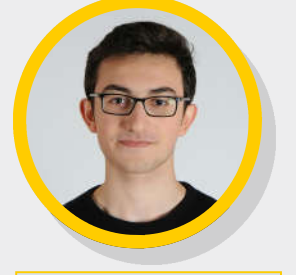

olarak gördüğü alanları kendine meslek edinmiş çok başarılı sanatçılar var. William Shakespeare'in söylediği gibi: "Bir ulusun türkülerini yapanlar yasalarını yapanlardan daha güçlüdür."

Sevgili Yücel Boru Fen Lisesi öğrencileri, eminim ki her birinizin birbirinden farklı yetenekleri var. Lütfen içinizdeki potansiyeli şu an yaşadığınız en kıymetli yıllarda keşfedin ve bu yeteneklerinizi okulumuz bünyesinde sergilemekten, topluluklara katılmaktan, kulüpler oluşturmaktan çekinmeyin. Eminim ki tüm öğretmenlerimiz arkanızda durup sizi sonuna kadar destekleyecektir. Sınavlarınızda başarılar, sağlıklılıkla kalın.

RADİKAL KAVRAYIŞ VE RADİKAL ÇÖZÜM

SOHBET-İNCELEME

Bedirhan Yalçın

Az önce pek sevgili türevle cebelleşiyordum ve birden aklıma “radikal” sözcüğünün nereden türediği sorusu düştü. Hemen Plautus’un komedyelerinden birini okuyarak hummalı bir şekilde Latince çalışmakta olan abimin odasına attım adımlarımı ve

“Radikal herhalde Latince’dir, hangi kelimedenden türemiş?”

diye sordum. O da bana

“Latince tabii, ‘radix’ yani ‘kök’ kelimesinden geliyor. Radikal de ‘kökten, köksel’ demek.” dedi.

“Sağ olunuz ölü dillere fısıldayan adam, sağ olunuz.”

diyerek masama döndüm ve zamanında üstüne düşündüğüm radikal kavrayış ve radikal çözüm kavramları üzerine bu yazıyı yazmaya karar kıldım.

O zaman sözlük anlamı üzerinden yola başlayalım diyeceğim ama TDK abimin söylediğinden daha geniş bir anlam muhtevası sunmuyor, “kökten” diyip sıyrılıyor işin içinden. Peki biz bu kelimeyi nasıl kullanıyoruz günlük hayatta? Aklıma “radikal düşünceler” geliyor mesela ya da daha iyisi, *“Hayatımda radikal değişikliklere gitmeye karar verdim.”* Evet, cümlemiz budur sevgili okurlar. Bunu incelemek lazım.

Radikal bir değişiklik; alışkanlıklarımız bazında olabilir, hayatımız bazında olabilir, bir ülke, bir iktisadi veya yönetsel

sistem ya da dünya bazında olabilir. Meselelerin çapını artırmak yerine azaltmayı seçersek, eldeki fizik bilgilerimle kesin bir kanaate varamamakla birlikte radikal bir değişiklik belki atom ve atom altı boyutlarda da olabilir. Bu son sözlerimin sebebi ise 12. sınıf fiziğini Metin hocamızın o felsefi bakış açısıyla işlememiz. Kendisi bize yönelttiği sorularla meseleler üzerine daha derinlikli kafa yormamıza ve atom boyutundaki olaylarla hayatımız ve davranışlarımız arasındaki benzerlikleri bir nebze olsun kavramamıza vesile oldu (*B̄̄ nebze d̄̄yorum çünkü fiziğin bu meseleleri bir derya. Biz o denize ayağımızı ürkekçe sokmuş bulunmaktayız ve birkaç gün sonra birçoğumuz geri çekeceğiz.*). Bu sebeple şu vakte kadar okula en istikrarlı bir şekilde gele-

rek “12/C’nin Üç Silahşörleri” namını almaya hak kazandığımı düşündüğüm Huzeyfe, Kerim ve şahsım adına kendisine teşekkürlerimizi sunmayı borç bilirim. Konuya

dönersek, radikal bir değişiklik pek çok boyutta olabilir gördüğümüz gibi. Dört yüz dirhemlik soru ise şu: Radikal bir değişiklik olabilir mi, böyle bir şey mümkün müdür? Bu sorunun cevabı içinse radikal bir değişiklik için gerekenlere bakmalıyız. Bana göre radikal bir değişiklik, radikal bir kavrayış ve çözümün yan yana gelmesiyle vuku bulur (Eğer vuku bulabiliyorsa). Türkçesiyle yazarsak kafamızda daha iyi canlanacak: Köksel bir kavrayış ve kökten bir çözüm. Köksel bir kavrayış

Bana göre radikal bir değişiklik, radikal bir kavrayış ve çözümün yan yana gelmesiyle vuku bulur .

nedir diye lafa girerek mesele iyice dalanıp budaklanacak, karışacak gibi duruyor ama yapacak bir şey yok, girmemiz lazım. Köksel bir kavrayış; bir olayın, oluşun, kişiliğin -kısaca meselenin- oluşumundaki tüm sebepleri, bu meselenin kökünü yani geçmişini, şimdisini, özünü ve de ruhunu bilmek, bilmekten de öte tanımadır. Görüldüğü üzere bu başlı başına çok zor hatta imkansız gibi duran bir iş.

“Ben bu meseleyi biliyorum, köksel bir kavrayışla kavradım kavranacak olanı.”

diyebilmek, dehşetengiz bir iddiada bulunmaktır. Ama diyelim ki bulduk bu iddiada, meseleyi kavradık. Sonrasında kökten bir çözüme geliyoruz (*Şunu da söyleyelim ki kavradığımız bir meseleyi çözmek ya da bu konu hakkında bir çözüm sunmak zorunda da değiliz. Aslolan kavramaktır bana göre, hayatı kavradığımız kadar yaşarız.*).

Bir meseleyi kökten çözmek -örneğin; hayatımızda radikal değişikliklere gitmek için herhalde o meselenin gövdesiyle değil de köküyle uğraşmak ve kökünü değiştirmek gerekiyor. Yani tüm sebeplerini, özünü ve ruhunu değiştirmek. Farklıca ve hayali bir örnek vermek gerekirse, diyelim ki bakanlığın “*İkiz Okullar*” diye bir projesi olsun. Proje kapsamında iki okul seçilecek ve bu okullar ikiz ilan edilecek, sonra da tıpatıp aynı olmaları için gerekenler yapılacak. Bu gayet kökten bir çözüm gibi duruyor. İki farklı okulu alacağız ve bu okulları aynı yapacağız. Birinden biri veya ikisi birden radikal bir değişikliğe gidecek. Projenin uygulanacağı okullar İzmit Fen Lisesi ve okulumuz olsun. İki okulun yetkilileri toplansınlar ve “*İki taraf birden değişmeye kalkışırsak*

işler karışabilir, yalnız bir okul diğerine bakarak değişsin.” diye bir karar alsınlar. Yazı tura atılsın, biz yazıyı seçelim ve kazanalım. İzmit Fen Lisesi çalışmalarına başlamış olsun ve bir hafta sonra haber gelsin: “*Projeyi tamamladık.*” Biz şaşıracağız tabii, koca okul bir haftada nasıl böyle değişebilir? Bu, beklediğimizden de radikaldi. Çünkü radikallikte “bir anda”lık da önemli bence. Eylem “bir anda”lığa yaklaştıkça radikalleşiyor. Hemen toparlanıp İzmit’in yolunu tutuyoruz, kendi gözlerimizle görmemiz, bu işin sırrını çözmemiz lazım. Görüyoruz ki evet, okul binası bizimkine tıpatıp benzemiş.

“Bu kadar kısa sürede nasıl yaptınız bunca işi?” diye sorunca aldığımız cevap ise şu:

“Çok bir şey yapmadık ki canım, boyadık sadece.”

Derin bir sessizlik oluyor tabii bu cevabı alınca, sonra da yüzümüze bir tebessüm konuyor. Anladık ki zaten İzmit Fen Lisesi’nin binası bizimkiyle aynıymış -neredeyse aynı gerçekten de-. Onlar sadece boyamışlar. Bu sadece bir libas(elbise) değişikliğiymiş. Radikal değişiklik hayallerimiz yine suya düştü anlayacağınız. Peki neydi İzmit Fen Lisesi’ni bu kadar kolay değişebilir ve aynı zamanda değişmez kılan? Bu soruya üç ayrı etken üzerinden cevap aramak lazım: Ham madde, ham madde işleyicisi, plan. Bina kolayca değişebiliyor -ya da en azından değişti zannediyoruz- çünkü ham maddesini (boya) ve işleyicisini(boyacı) değiştirebiliyoruz. Plan ise sabit. Aynı zamanda bina hiçbir şekilde, boyasını ve boyacısını değiştirmek kaydıyla bile değişmiyor ve plan yine sabit. Aynı durumun bu iki bakış açısıyla incelenmesinde ortak olan

‘Yani tüm sebeplerini, özünü ve ruhunu değiştirmek.’

nokta planın sabit kalması. Demek ki plan sabit kaldıkça ham madde ve işleyicisini değiştirmek bir libas değişikliği mahiyetinde kalıyor, radikal bir değişiklik olamıyor. Tabii buradaki boya ve boyacı örnekleri radikal değişikliği hedeflediğimiz düzlem içindir. Binanın ham maddesi boyadır demiyorum. İlaveten şu çıkarımda da bulunabiliriz o sebeple: Görüntüde yani zahirde radikal bir değişiklik mümkündür (*Görüntüde olanın ne kadar radikal, kökten olacağı ise başka bir tartışmadır.*). Fakat bizim işimiz tam manasıyla, kökten bir değişiklik. O yüzden plana geliyorum.

Planı değiştirmek mümkün müdür? Bu noktada artık okul binalarından çıkarak insan üzerinden düşünebiliriz. İnsanda ham madde tabii ki insanın kendisidir. İşleyici, inancımıza göre kaderin kesin akışı içinde olmak üzere yine insandır. (*Bu arada insanın değişebilirliğini görüntü düzeyinde ele almıyorum tabii, yoksa zahirde pek kolay bir şekilde radikal değişikliklere gidebilen ve bunu mutat haline getirmiş kişiler elbette ki vardır. Ama böylelerinin ham maddesi asla insan değildir, tercihen yalanı kullanırlar.*) Plan ise hayattır, hayatımızdır ve başka türlü düşünülemez. Çünkü bize bir can, insanın işlenmemiş hali verilmiş ve bunu işleyebileceğimiz başka bir yer, gidebileceğimiz başka bir yol, çizebileceğimiz başka bir plan yok.

İnsan için ham madde insan, işleyici yine insan ve plan hayattır dedik. Peki biz bunları değiştirerek radikal bir değişikliği başarabilir miyiz? Ham maddemiz ve işleyicimiz olan insanı değiştirmek doğrudan doğruya bütün bir hayatı değiştirmektir çünkü hayatları farklı kılan insanların farklı olmasıdır. Böylece radikal bir değişikliğin imkanı olarak elimizde yalnızca hayat kalıyor ve mesele bu noktada ortaya çıkan bir soruyla düğümleniyor: Hayatımızda radikal bir değişiklik

yapmak için hayatımızı mı değiştireceğiz? İşte bu soru, yorumu size bıraktığım yerdir. Vereceğimiz cevaba göre varabileceğimiz iki farklı sonuç var: Ya böyle bir şeyin, radikal bir değişikliğin imkanı yok ya da bu mesele bir denge tepkimesi mantığında işliyor (9 ve 10. sınıflardaki okurlar “Konu mu kaçırdım acaba?” diye telaşlanmasınlar; bu 11.sınıf konusu. Zaten 9 ya da 10. sınıfa giden bir öğrenci telaşlanma çağına gelmemiştir daha. Herkes sakın olsun.). Şöyle ki; “hayatımızda radikal bir değişikliğe gitmek” ve “planı, yani hayatımızı değiştirmek” kavramlarını tepkimenin iki tarafına koyarsak, iki taraftan biri yapıldığında öbür tarafta ürünün oluştuğu değil de iki tarafın da sürekli bir halde birbirini oluşturduğu bir durum söz konusu olabilir. Dediğim gibi, yorum sizin. Zaten radikal kavrayış ve radikal çözüm kavramlarından ve bu kavramların zorluğundan bahsettiğim bir yazıyı kesin bir yargıya ve çözüme ulaştırarak bitirmem gayetle abes kaçırdı.

Benim bu konu üzerinde düşünmem **İsmet Özel**'in “Üç Zor Mesele” adlı kitabını okumamla oldu. İsmet Özel -ki kendisi için ayrı bir yazı yazmak gerekir aslında- bir şair, çok iyi bir şair ve de bir düşünür. Eğer şiir okuyorsanız “**Erbain**” kitabını mutlaka ama mutlaka okumalısınız. Ayrıca çok güzel şiirler de seslendiriyor kendisi. Fikrî bir kitap okuyacaksanız ve konusu ilginizi çekiyorsa “**Üç Zor Mesele**”ye de bakmanızı öneririm. Ama güle oynaya okunacak bir kitap değildir, emek ister. Bana yeni bir bakış verdiğini hissettiğim ve çok etkilendiğim bir kitap olmuştu, o yüzden kitaptan bir sözle yazımı bitiriyor, esen kalın diyorum.

EDİRNE SELİMİYE CAMİİ

TARİH

Edirne Selimiye Külliyesi, açıkçası Osmanlı klasik mimari tarihinin şaheseri. Baktığımız zaman sadece bir camiden ibaret değil. Etrafındaki medrese binaları, hemen aşağısındaki arastası ile beraber bir mimari dehası. Osmanlı Devleti'nin büyük kudreti ve Mimar Sinan'ın sanatkarlığını görmemek mümkün değil. Sarı küfekiden yapılmış, ortaya öyle eserler konmuş ki sadece minareleri kubbeleri değil, etrafındaki eserleri ile bir şaheser haline gelmiş.

Bir eseri şaheser yapan ustasının ona biçtiği değerdir.

Eğer Koca Sinan Selimiye ustalık eserim demiş olmasaydı da biz Selimiye'nin ne muhteşem bir yapı olduğunu bilirdik ama onun ustasının göz bebeği olduğunu bilemezdik Selimiye ustasının şaheseri, Sultan Selim'inse açıldığını göremeden vefat ettiği rüyasıydı. Bu muhteşem eseri yakından tanımak için avlusuna girmemiz gerekiyor. Müezzin mahfilinden hünkar mahfiline, kadınlar mahfilinden çinili panolarına, mihrabından minberine kadar bize anlatacağı o kadar şey var. Gelin hep beraber anlamaya çalışalım.

Sinan uzun yıllar boyunca değil, dünya durdukça yerinde duracak eserler bırak-

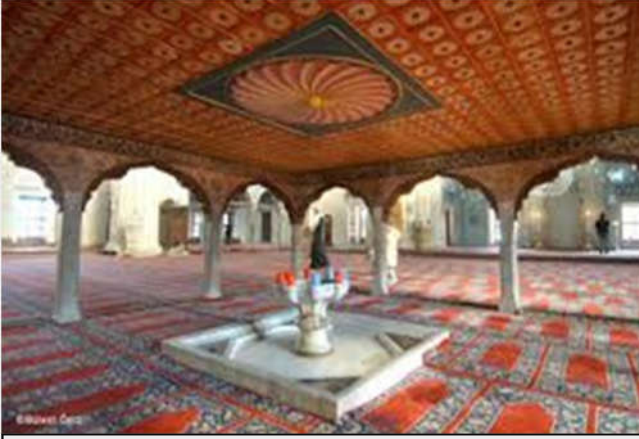
mak istiyordu.

“Eserlerimi gören akıllı selim sahiplerinin çabamı bilerek beni hayır dualarla anacağını umarım.” diyordu, öyle oldu. Her geçen gün yeni bir inceliği ortaya çıkan eserlerinde yapılan ibadetler birleşip koca mimarın ruhuna ulaşan kocaman bir dua oldu. Şimdi adımımızı Selimiye'nin avlusundan içeri atalım ve zamanı donduralım. Kendi zamanımızı geride bırakıp 1574'e Koca Sinan'ın bu şaheseri Osmanlı'ya armağan bıraktığı zamana uzanalım.

Başımızı kaldırıp etrafımızı çeviren ve sütun başlıklarına baktığımız zaman, aslında Mimar Sinan'ın kendi sanatını ortaya koyarken ne kadar büyük bir gözlem gücüne sahip olduğunu görebiliriz. Mesela Tezkiretü'l Bünyan ve Tezkiretü'l Ebniye adlı eserlerinde bundan bahsediyor. “Ben,” diyor, “Çok dolaşım.”. Sultan Süleyman ve onun babası Sultan Selim'in peşinde Mısırlara gittiğini biliyoruz. İran seferine çıktığını, Kanuni ile birlikte Rodos seferine çıktığını, Macaristan'a kadar gittiğini biliyoruz ve “Her gittiğim yerde, nerede bir harabe var, ben oradaydım.” Diyor. Eserleri inceledim ve tabii ki bu incelemeler onun o muhteşem eser koyma kabiliyetine kabiliyet katmıştır. Peki burada Selimiye Camii'nin iç avlusunda ne görüyoruz? Hemen giriş kapısının arkasında, avlunun bir kapısının iki kenarında bulunan iki somaki mermer sütunun başlıklarına baktığımızda bizi Mısır karşılıyor, eski Mısırlıların lotus başlıklı o sütunları. Nilüfer çiçeğinin yaprağını kullanıyorlar. Taç yaprakları, lotus dediğimiz bu yapraklarla da ortaya koydukları direklerin kaide ve başlıklarını oluşturuyorlardı. Mimar Sinan bunu da Mısır seferinde görmüştü ve Selimiye Ca-

Nurcan Polat Tarih Öğr.

SELİMİYE CAMİİ'NİN ŞADIRVANI

mii ustalık eserinde, 84 yaşında, karşımıza çıkarmasını bilmişti. Sadece sütunlar ve başlıkları mı? Tabii ki hayır. Bizi karşılayan harika bir şadırvan, bir yaptığı bir daha yapmayan bir insan Mimar Sinan, kendisini bile tekrar etmeyen bir insan. Değil başkalarını taklit etmek, şu gördüğünüz şadırvanın bir ikincisi yok. Halbuki 98 yıllık ömründe ortaya 400 civarı eser çıkarmış, onlarca camii şadırvanı yapmış, hiçbiri bir diğerinin aynısı değil. İstanbul Süleymaniye'ye giriyorsunuz, bir şadırvan var; su buradan aşağıya doğru akıyor. Edirne Selimiye'ye giriyorsunuz, bu çokgen şadırvanda su havuzuna düşecek çeşme kurnalarının altına küçük havuzcuklar koymuş ve kesinlikle insanın üzerine sıçramayacak. İşte Mimar Sinan buydu. Mimar Sinan'ın ömrüne 500'e yakın eser sığdırmış olmasına bakanlar onun çocukluğundan beri mimari alanında çalıştığını sanarlar. Oysa Sinan gençlik yıllarını bir yeniçeri olarak geçirmiş ancak 50 yaşından sonra hayali olan mimarlığa başlayabilmiştir. Sadece bu yönüyle bile onun hayatı modern dilde başarı hikayesi denen kavrama başlı başına örnektir. Mimar Sinan, Tezkiretü'l Bünyan ve Tezkiretü'l Ebniye adlı eserinde Mustafa Sai

Çelebi'ye bu eserini anlatırken, eseri yapmasının sebeplerini de anlatmıştır. Bir yerde enteresan bir vurgu yapar ve der ki: "Gayrimüslimler diyorlarmış ki ' Müslümanlara galebemiz vardır.' Yani bizim Ayasofya'mızdan daha büyük bir kubbe ortaya koyamadılar ve bu söz benim içime dert oldu. Bundan dolayı Selimiye'nin kubbesini yaptım."

Ayasofya hastalıklı, sıkıntıları olan bir eser. Justinianus'un, İsaodos ve Anteminos'a milattan sonra 532-537 yıllarında yaptırdığı bu eser büyük bir kubbeye sahip. Yapıldıktan kısa bir süre sonra da çöküyor. Trallesli İsaodos'un torunu bulunuyor ve ona kubbe yeniden inşa ettiriliyor ama ayakta kalamıyor. Yıkılma tehlikesi geçince Mimar Sinan II. Selim'in ricası üzerine kalkacak ve o dayanakları yapacak hatta öbür taraftaki iki büyük minareyi inşa edecek. Ayasofya'nın ayakta kalmasını sağlayacaktır ama Selimiye'de o kadar muhteşem bir eser ortaya koyacaktır ki hatta bu eserinde bu kubbenin sağlamlığına vurgu yapacak, "Önemli olan büyüklük değil, sağlamlıktır." diyecektir. Gerçekten de 32'ye 32 tam yuvarlak kubbeyi ortaya koyacaktır. Mesela Ayasofya bu şekilde yuvarlak bir kubbeye sahip değildir. Ayasofya'nın kubbesi yamuktur. Selimiye

SELİMİYE CAMİİ'NİN KUBBESİ

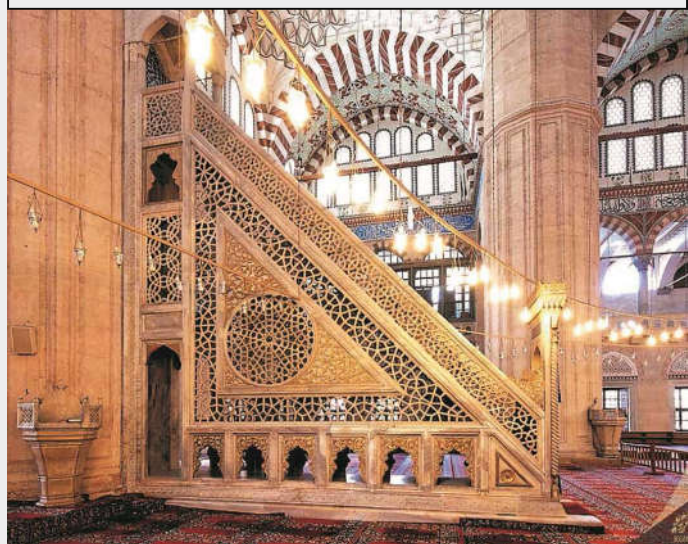

dev bir kubbe. Öyle bir kubbe ki ilk defa altına girip sığınanlar uzun süre dışarı çıkmak istemezler. Bir kez başını kaldırıp kubbeyi seyre dalanlar, artık gök kubbeden başkasına bakmak istemez. Kubbenin altını süsleyen beşerli pencereler dinin 5 şartını işaret ederken Selimiye'nin kubbesi görene yaratıcının birliği ve büyüklüğünden başka hiçbir şey söylemez. Mimar Sinan bu devasa kubbeyi 8 ayağa taşımıştır. Mimar Sinan'ın bu konuda uzun arayışları olmuştur. Dev bir kubbe yapmak istiyor ve bunun için arayışlarla kalkıyor. Edirne'deki Üç Şerefeli Camii'yi inceliyor, hayran oluyor. Edirne'deki Üç Şerefeli Camii'nin bir kopyasını İstanbul'da Beşiktaş'a Sinan Paşa Camisi olarak yaptırıyor. 6 destekli bir plan şeması var, 6 ayakla bir kubbenin çok fazla büyüemeyeceğini görünce bu işi 8'e taşıyor ve İstanbul'a bir takım 8 ayaklı camileri -mesela Kadirga Sokullu gibi- bir arayış olarak yapıyor. Nihayetinde 8 destekli bu şemayı keşfedecek ve ortaya koyacaktı ve devasa boyutlarda Edirne Selimiye olarak karşımıza çıkacak yani gördüğümüz bu sarı küfeki dev ayaklarla 32 metre çapındaki bu devasa kubbeyi burada muhteşem bir şekilde yüzyıllardır taşımayı başaracak. Sinan ihtişamın sadelikte gizlendiğini düşünen gerçek bir Osmanlı vatandaşıydı. Bir asırlık hayatına sığdırdığı 500'e yakın eserin hiçbirinde sadelik esastan şaşmadı. Nitekim altın yerine taştan yaptığı minber, yüzyıllar sonra altından da kıymetli olacak, görenleri kendine doyumsuz bir hayretle baktıracaktı. Sultan İkinci Selim, Selimiye Camii'nin en güzel olmasını çok istemiş. Zaten Osmanlı Devleti'nin en kudretli dönemi olduğu için imkânlarının hepsini ortaya döküyor ve Mimar Sinan'dan yapabileceğinin en güzelini yapmasını istiyor. Sıra geliyor caminin şu muhteşem minberine yani cuma namazlarında hoca efendilerin cuma hutbelerini irade ettiği o basamaklı muhteşem şahesere. Diyor

ki 2. Selim Mimar Sinan'a, "Altından olsun yani altından yap, kıymetli olsun ve camiye yakışır bir şey olsun." Mimar Sinan "Sultanım," diyor, "Taş yerinde ağırdır, taştan yapalım ama o kadar güzel yapalım ki altından daha kıymetli olsun." Aslında Mimar Sinan bu sözleri sarf ederken resmen geleceği görürcesine hareket etmiş çünkü Edirne'miz tarih boyunca 4 kez düşman işgaline uğramış -1828 Rus işgali, 1878 Rus işgali, 1912 Bulgar işgali, 1919 Yunan işgali- yani eğer bu minber altından yapılmış olsaydı, daha birinci Rus işgalinde alıp götürceklerdi. Minberin bugünlere kadar kalması söz konusu bile olmayacaktı. Mimar Sinan haklıydı çünkü taş yerinde ağırdır diyerek altın yerine taştan bir minber yaptırıyor ve o kadar muhteşem bir eser ortaya koyuyor ki resmen ajur tekniğinin en güzel örneklerinden birini -hem de bir taş kakarak gördüğünüz yekpare bir mermerde işleyerek bir kuş kafesi gibi- ortaya koyuyor, insan bakarken bile korkuyor. Sanki kırılıverecekmiş gibi ama sapasağlam, tüm güzelliğiyle Selimiye'ye değer katmaya devam ediyor.

Unesco'nun dünya miras listesine 2 Osmanlı eseri girebildim. İlki Drina Köprüsü, ikincisi Mimar Sinan'ın Selimiye Camii. Koca Sinan ismi böylece bütün dünya nezdinde ölümsüzleşti.

SELİMİYE CAMİİ MİNBER

HAYAT EVE SİĞAR - 'PANDEMİDE ÇOCUK OLMAK'

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nca her yıl düzenlenen ulusal fotoğraf yarışmasına okulumuz **10-A şubesi** öğrencimiz

Ebrar PEKER

bu fotoğrafla **Türkiye 5.si** olmuştur.

Ödülünü almak üzere Gençlik ve Spor Bakanlığı'na davet edilmiştir.

Öğrencimizi başarısından ötürü kutlar, danışmanı olan okulumuz **Görsel Sanatlar Öğretmeni Mehmet Seçkin Bulduk**'a teşekkür ederiz.

